

שתי בנותיו היחידות. פוןקאראיאן נודע לא רק בעושרו (805 היצירות שהוקלטו בניצוחו מכרו יותר מ-115 מיליון תקליטים) אלא גם בחיבתו הרבה לטיפוסיהם ולכלי-התזמורת מהירים: מכוניות-מירוצ' יוקרתיות, מטוסים ומסוקים (את הרשיון להטסתם קיבל בגיל 17), חיבה אותה נימק בקשר בין מנועי כלי-

מנצח פוןקאראיאן הקצב זה הכלי

התחברה למוסיקה: הקצב (אתה מרגיש את הקצב! הקצב זה הכלי!)

שקספיר, חיל'הים

נפט ♦ בשנתו, בגיל 82 לזרנס אוליבייה, גדול שחקני בריטניה. אוליבייה, בנו של כוהןדת פרוטסטנטי ממוצא צרפתי, גילה את התיאטרון בגיל צעיר ומילא בו, בהצלחה מדהימה, אינסוף תפקידים שקסי פיריים. אוליבייה הרבי-גונוי הרבה גם להופיע בסרטים, היה בין מייסדי התיאטרון הלאומי הבריטי, נישא שלוש פעמים, בכל מקרה לשחקנית, היה אב לארבעה ומשביקש, בראשית מלחמת-העולם, להתגייס לחיל-האוויר המלכותי ונדרח, למד טייס על חשבונו הפרטי ונתקבל, בסופו של דבר, לזרוע האווירית של הצי המלכותי.

ליטא, גרמניה

נפט ♦ בתל-אביב, בגיל 84, שמואל רודנסקי, מבכירי שחקני ישראל. רודנסקי, יליד ליטא ובעלה של שחקנית התיאטרון גיורה שיין, הופיע כבר לפני 60 שנה באחד התיאטרונים הראשונים של ארץ-ישראל הקטנה, התיאטרון הארצישראלי ובקומקום ובהמטאטא הסאטיריים, אך משהגיע, לפני 40 שנה, להבמה, החל מסע-הצלחותיו הבלתי-פוסק (מאוחרו עד מירלה'ה אפרת) שגולת-ההכותרת שלו היה תפקידו כטוביה החולב בכור על הגו. עימו גם קצר תהילה במסע-הופעות ממושך בגרמניה.

טבריה, לונדון

נחוג ♦ בחיפה, יום-הולדתו ה-75 של יעקב אורלנד, משורר, פזמונאי ובעברו הרחוק, שחקן. אורלנד, יליד קייב האוקר' אינית, עלה ארצה בגיל שבע ובימים שהוריו היו בין סוללי כבישיהצפון חונג בטבריה ובירושלים. משבגר ביקש להיות שחקן-תיאטרון ולשם כך למד בסטודיו של הבימה ובאקדמיה המלכותית רבת-היוקרה לדראמה בלונדון, ומשתתב לצבא הבריטי במלחמת-העולם היה בין מייסדי הלהקה הצבאית של היחידות הארצישראליות. לאחר מכן התי- מסר אורלנד לתרגום ולכתיבה, בעיקר מחזות (העיר הזאת), פזמונים (לתיאטרונות הקלים של סוף שנות ה-40, המטאטא ולי-הרלו) ושירה.

ירושלים, עזה

נחוג ♦ בירושלים, יום-הולדתו ה-80 של משה אלעזר קסטל, מבכירי ציירי ישראל, שהשתלם בפאריס, הציג ברחבי עולם והמריבה לתאר בציוריו את חיי היישוב הישן. קסטל, יליד ירושלים ואחד משבעת ילדיו של הרב יהודה קסטל, יליד חברון, אשר שימש, בראשית המאה, כרב, חזן ושוחט הקהילה היהודית בעזה, גאה במיוחד על מוצאו מיהדות ספרד והעובדה כי שם מיש- פחתו אינו אלא שיכתוב של קאשטיל, המחוז בצפון-ספרד, מרובה האוכלוסיה היהודית, בטרם גורשה מספרד לפני 497 שנה.

ורשה, ברלין

נפט ♦ בגיל 72, תת-אלוף שמואל גורדר, קצינותחנים מצטיין של הצבא הא- דום, שזכה במהלך שרותו הקרבי במלחמת- העולם (כמיוחד כמערכות על ורשה וברלין), כ-22 אותות-הצטיינות סובייטיים ושמים עלותו ארצה, כביצועה של מלחמת-העצ- מאות, תרם מניסיונו לצה"ל, החל מאירגון גידוד המרגמות הכבדות הראשון ועד מילוי תפקידו מפקד חטיבות שריון וחיל-הרגלים. בסוף הקאריירה הצבאית שלו אף היה לראש הג"א ולנשיא בית-הדין הצבאי לעירעורים.

תל-אביב, כפר-סבא

נפט ♦ בגיל 80, גרשון זק, ממקורבי דויד כן-גוריון, שבח בו, בשנת 1948, להיות המפקד הראשון של חיל-הים, שנקרא אותה עת שרות-הים. זק, יליד אוקראינה ואיש חינוך לפי השכלתו, יסד בגיל 25 בתל-אביב את בית-הספר היוקרתי לילדי-עובדים על שם אהרון דויד גורדון (בית-הינון) ואחרי מלחמת-העצמאות הוא יום את הקמת בית ברל כמבואות כפר-סבא כמוקד להקניית ערכי תנועת-העבודה ואת הכפר הירוק בקרי- בת רמת-השרון, ככורהיתוך לילדי העדות השונות בארץ, המתחנכים בכפר במיסגרת פנימיה.

ברלין, זלצבורג

נפט ♦ בזלצבורג, אוסטריה, בגיל 81, הרברט פוןקאראיאן, מנצח בעל שם עולם, שעמד במשך 35 שנים בראש התזמורת הפילהרמונית של ברלין ומשך תקופה ממושכת גם ניהל את פסטיבל המוסיקה השנתי היוקרתי של זלצבורג, עיר-הולדתו. פוןקאראיאן, ילד-פלא מוסיקאי (שהופיע בקונצרט פסטנר בגיל המש) קנה את עולמו כמנצח, נחשב שחצן וקפדן, ועובדת היותו המנצח הרשמי של הרייך הגרמני בימי היטלר, לא הוסיפה לו ב-45 השנים האחרונות (כולל חרם על כל הופעותיו המוקלטות בארץ). הוא נישא שלוש פעמים והסאיר מאחריו אלמנה בת 40, דוגמנית צרפתיה ואם

האיש ביצע עבירה חמורה. מי שפעלו אז למען שיהרורו של ולרשטיין באותו הערב היו הגורמים הבאים: ראשי הממשלה יצחק שמיר פנה למפכ"ל-המישט" רה וביקש לשחרר את ולרשטיין, אחרי שפנו אליו השרים ראו יוסקה שפירא ובוולון המר. שמיר דיבר גם עם שרה-היטחון, יצחק רבין, וזה פנה, כאמצעות עוזרו, לברילב בבקשה לשחרר את ולרשטיין, אם הדבר אפשרי. גם עוזרו של השר יוסקה שפירא פנה למפקד תחנת רמאללה, מיקו בהר, בבקשה לשחרר את ולרשטיין. לאחר כל הלחצים הורה המפ" כ"ל לשחרר את ולרשטיין באותו הערב.

דוגמה נוספת לניסיון לחץ פוליטי על המישטרה. נוגעת למעצרו של חיים כרול, בקשר להריגתו של גאנר רענה. מספר מפקד מישטרת-חברון. אחרי שעצרנו את כרול, זה היה במוציא-שבת, אני זוכר שפתאום הגיע המזכיר של השר אבנר שאקי, ואמר שאשקי שלח אותו ישירות לראות למה הוא עצור.

איפה המפכ"ל?

מפכ"ל דויד קראוס מתי-ביקר

אלי דסה, העולם הזה

במהלך פגישותי עם קציני מישטרה המשרתים בגדה המ- ערבית, אמר לי אחד מהם: "הת- חושה שלנו היא שלאף אחד בצמרת המישטרה לא איכפת באמת מה קו- רה איתנו כאן בנפה. אחד הדברים המדהימים שקרו כאן, מאז שפרצה האינתיפאדה, הוא שהמפכ"ל לא הגיע לביקורים עצמאיים בנפות אמילו לא פעם אחת! כאן מתרחשת מלחמה, האנשים כאן עובדים קשה, מותקפים באבנים מדי יום, והמפכ"ל בכלל לא מגיע. הוא הגיע לכל אחת מהנפות רק פעם אחת, כשהוא נילוה לסיורים שערך כאן השר ברילב. יש לדבר משמעות רבה מאוד: במישטרה, אנשים מאוד רגי- שים לאן פגש את הרוח. אם המפכ"ל לא מראה כאן את הפרצוף שלו, סימן שלאף אחד לא איכפת ממה שקורה פה, ולכן אין בעצם בשביל מה להתאמץ יותר מדי. זה ממש מהווה פגיעה במוטיווציה. תשאל, תשאל את המפכ"ל כמה פעמים הוא היה כאן מאז תחילת האינתיפא- דה."

שאלתי. פניתי לעדי גונן, דובר ה- מישטרה, וסיפרתי לו ששמעתי ביקורת על כך שהמפכ"ל אינו מגיע לביקורים בנפות יהודה ושומרון. ביקשתי מוגן שיעביר לי את תא- רכיו הביקורים שערך המפכ"ל בנפות. גונן ביקש זמן לבדוק את העניין. יומיים מאוחר יותר דחה גונן את הטענה: "מפכ"ל המישטרה ביקר בנפות על-פי תוכנון שנתו, כמקובל לגבי יתר הביקורים במחוזות וביחי-

הוא ביקש ממני את כל הפרטים, ואמר ששא- קי רוצה בכל הפרטים לישיבת-הממשלה מחר. באותו ערב איפשרנו לכל אחד לדבר עם כרולו". שאלתי את רביפקד דיין האם זה מקובל שפונים אליו בקשר למעצר של חשודים. דיין: "הנושא של המתנחלים מאוד רגיש. החל בשלב המעצר מתחילים לטלף אלי הביתה כל מיני נחמדים. הרב ולרמן מתקשר הרבה. נראה שלוחצים עליו, או הוא מתקשר, אבל הוא עצמו לא לוחץ. כשהם לא מצליחים פה, אני מקבל שיחות-טלפון מהממונים עלי. למשל, בביקרה המעצר של גרשון כריכוכבא (הקשר להריגת עוואד פראת עמדו), השר שאקי התקשר למפכ"ל, ואחרי-הצהריים התי- קשר אלי המפכ"ל, ורצה לדעת מה קורה איתו."

יוצאות מהאזן השניה". בפועל, יש ללחצים אלו השפעה, לפעמים השפעה קריטית, על המשך הטיפול בפרשות. הדוגמה הבולטת ביותר לכך נוגעת לפר- שת ולרשטיין. ב-11.1.88 נתקל פנתס ולרש- טין, מראשי המתנחלים בגדה, במיירי-אבנים ליד הכפר ביתין. הוא יצא מריכבו, ופתח במירוף אחר מיירי-האבנים לתוך הכפר. אחרי שהתרחק מרחק ניכר ממכוניתו, הוא ירה מהתור של כקמקע עשרות ברייטות, וזו אחת הנערות הערביות, וכתוצאה מכך נהרג רבאח מוחמד חוסיין רעיס, בן 17, וצעיר אחר נפצע. לחץ פוליטי עז על המישטרה (ממישרד ראשיהממשלה וממישרדים אחרים) הביא לשיחרורו של ולרשטיין מהמעצר עוד באותו הערב, למרות שלפי קריטריונים מישטריים